

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه ایجاد هشت منطقه آزاد تجاری - صنعتی، اصلاح محدوده دو منطقه آزاد

تجاری - صنعتی و ایجاد سیزده منطقه ویژه اقتصادی»

(اعاده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه ایجاد هشت منطقه آزاد تجاری - صنعتی، اصلاح محدوده دو منطقه آزاد تجاری - صنعتی و ایجاد سیزده منطقه ویژه اقتصادی که در تاریخ ۱۳۹۸/۱۱/۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده بود، در راستای بند «۲» اصل یکصد و نهم قانون اساسی (نظر هیئت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام) و به جهت مغایرت با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، از سوی شورای نگهبان جهت رفع ایرادات به مجلس شورای اسلامی اعاده شده است. کمیسیون اقتصادی در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲ جهت رفع این ایرادات، بر مصوبه قبلی مجلس (مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱) اصرار کرده است که در ادامه به بررسی آن می‌پردازیم.

بررسی مصوبه کمیسیون

نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۶ شورای نگهبان دارای دو بند مشتمل بر ایرادات به مصوبه مجلس، به شرح زیر است:

اول - مغایرت بند «۳» ماده واحده با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی

نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۶ شورای نگهبان، مغایرت بند «۳» مصوبه مجلس را با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی باقی دانسته بود. پیش‌تر شورای نگهبان در نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸ خود، بند «۳» ماده واحده را با اصل هشتاد و پنجم مغایر اعلام کرده بود. توضیح اینکه مطلق اجازه تعیین مناطق ویژه موضوع بند «۳» ماده واحده به دولت در حالی که تعیین قلمرو و محدوده این مناطق در صلاحیت مجلس است و قابل تفویض به دولت نیست، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی قلمداد گردیده است.

با توجه به اصرار کمیسیون اقتصادی بر مصوبه قبلی خود که مورد ایراد شورای نگهبان واقع شده بود، همچنان ایراد مزبور باقی است.

مخصوص سخن علمی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۱۱۹

شماره چاپ:

۱۸۸۷

تاریخ چاپ:

۱۳۹۹/۲/۲۴

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر مطالعات

حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۴۹۳۴-۸

تاریخ انتشار:

۱۳۹۹/۲/۲۸

دوم - مغایرت مصوبه با بند «۲» اصل یکصدودهم قانون اساسی

نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۶ شورای نگهبان، مصوبه مجلس را به جهت باقی ماندن ایرادات هیئت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام، با بند «۲» اصل یکصدودهم قانون اساسی مغایر اعلام کرده است. طبق نامه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۸ رئیس هیئت مزبور، مصوبه مجلس را به شرح زیر مغایر تعدادی از سیاست‌های کلی نظام اعلام کرده بود:

۱. مناطق آزاد تجاری به موجب قانون از برخی معافیت‌های مالیاتی برخوردارند و طبیعتاً ایجاد مناطق آزاد تجاری جدید منجر به جهت کاهش درآمد مالیاتی می‌گردد و از این حیث، با بند «۱۷» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۱ مغایر است.

۲. بند «۱۱» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۲ بر «توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور» تأکید دارد، درحالی‌که مصوبه مجلس علی‌رغم اینکه در صدر ماده واحده، تحقق این بند از سیاست‌های کلی را به‌عنوان هدف طرح بیان نموده، صرفاً توسعه جغرافیایی محدوده مناطق آزاد را به جای توسعه حوزه عمل آنها مورد توجه قرار داده است و از این حیث منطبق با سیاست کلی مذکور نیست.

۳. ایجاد منطقه آزاد منجر به در نظر گرفتن تسهیلات و فرصت‌هایی برای آن منطقه می‌شود که اگر دلیل منطقی و روشنی برای آن وجود نداشته باشد به منزله ایجاد تبعیض نسبت به سایر مناطق کشور، خصوصاً مناطقی که دارای ویژگی‌های مشابه با مناطق آزاد جدید هستند خواهد شد. این مصوبه از آنجا که صرفاً مناطقی را بدون وجه تمایز روشنی به‌عنوان منطقه آزاد تعیین می‌کند، تبعیض‌آمیز بوده و با بند «۱» جزء «د» سیاست‌های کلی آمایش سرزمین^۳ مغایر است.

از آنجا که اصلاحی در این راستا صورت نگرفته است، همچنان با ایراد مغایرت با بند «۲» اصل یکصدودهم قانون اساسی ازسوی شورای نگهبان مواجه خواهد بود.

نتیجه‌گیری

مصوبه کمیسیون اقتصادی به جهت اصرار بر مصوبه قبلی مجلس، همچنان دارای ایرادات وارده ازسوی شورای نگهبان ارزیابی می‌گردد.

۱. ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

۲. ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۳. ۱- ایجاد امکانات عادلانه و فرصت‌های برابر و رفع تبعیض ناروا در مناطق کشور.